

Vergaderjaar 2020–2021

32 645

Kernenergie

Nr. 96

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 juli 2021

Hierbij bied ik uw Kamer het rapport aan dat door KPMG is opgesteld naar aanleiding van de motie van het lid Dijkhoff (VVD) c.s. inzake de marktconsultatie kernenergie (Kamerstuk 35570, nr. 11)¹. De motie van het lid Dijkhoff vraagt de regering te onderzoeken onder welke voorwaarden marktpartijen bereid zijn te investeren in kerncentrales in Nederland, welke publieke ondersteuning daarvoor nodig is, en in welke regio's er belangstelling is voor de realisering van een kerncentrale.

Eerder heeft mijn voorganger aangegeven dat kernenergie één van de mogelijke opties is voor de toekomstige energiemix (Kamerstuk 32 645, nr. 89). In dit rapport, dat op basis van met name interviews tot stand is gekomen, wordt een goed beeld geschetst over de mogelijkheden van kernenergie vanuit diverse invalshoeken, namelijk de provincies, (inter)nationale nucleaire marktpartijen, zoals aannemers, kerntechnologie leveranciers, exploitanten en ook vanuit potentiële financiers.

Naast de interviews en de uitkomsten van de marktconsultatie, zijn conform mijn eerdere toezegging ook alle relevante rapporten betrokken in deze rapportage (Kamerstuk 35 167, nr. 29). Ook voor standpunten uit de interviews heeft KPMG, haar analyse waar mogelijk onderbouwd op basis van de literatuur.

De kern van het rapport is dat:

- Er een overzicht wordt gegeven van de (inter)nationale inzichten met betrekking tot o.a. de keuze van technologie, financiering en garanties, wet- en regelgeving en mogelijke locaties in Nederland;
- Een overgroot deel van de marktpartijen het belang benadrukt om te kiezen voor een bewezen technologie die voldoet aan de geldende veiligheidseisen. Daarbij is er brede consensus om voor een generatie III+ reactor te kiezen. Daarnaast worden Small Modular Reactors

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

(SMRs) als een interessante optie voor de toekomst gezien, maar laat commerciële beschikbaarheid van SMRs nog op zich wachten;

- Een belangrijke conclusie is dat stabiel overheidsbeleid ten aanzien van kernenergie randvoorwaardelijk is voor realisatie ervan; de substantiële financieringsomvang, substantiële risico's en doorlooptijd maakt dat de betrokkenheid van de overheid onvermijdelijk lijkt. Dit kan dan onder meer door het verstrekken van garanties door de overheid om met name financieringsrisico's acceptabel te laten zijn. Marktpartijen zullen naar verwachting diverse voorwaarden stellen aan een eventuele participatie;
- In First-Of-A-Kind (FOAK)-projecten in o.a. Finland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk, is sprake van een belangrijke mate van financiering door de leverancier van nucleaire technologie. Marktpartijen geven aan dat dit voor nieuwe projecten niet reëel is gezien hun financiële positie, waardoor bij een nieuwbouwproject de overheid een belangrijke (financiële) rol zal moeten spelen;
- In het verleden zijn kosten- en tijdoverschijdingen als gevolg van het vergunningsverleningsproces o.a. bij FOAK-projecten veel voorkomend geweest. Marktpartijen pleiten dan ook voor transparantie, harmonisering en voorspelbaarheid in het Nederlandse vergunningverleningsproces;
- Een generatie III+ reactor gerealiseerd kan worden 11–15 jaar vanaf de start van het vergunningentraject. Voor een SMR op basis van gen III+ reactor ontwerp duurt dat naar verwachting 10 jaar, maar een bewezen ontwerp zal pas op zijn vroegst in 2027–2035 beschikbaar worden;
- Marktpartijen benadrukken dat het belangrijk is de aanwezige kennis en expertise te behouden. Dat geeft de flexibiliteit om nu of in de toekomst extra kernenergie aan de mix toe te voegen;
- Op basis van de interviews Zeeland als provincie aanvaardt positief te staan tegenover de bouw van een nieuwe kerncentrale en voor de provincie Noord-Brabant is het onder voorwaarden bespreekbaar. Maatschappelijk draagvlak is cruciaal om verder te gaan met kernenergie.

Gelet op de discussies over CO₂-reductie, die ook in Europa spelen, ligt het voor de hand om te bekijken of en op welke manier kernenergie in de toekomstige mix in Nederland een rol kan spelen. Ik zal hiervoor een scenario-studie (voor de periode 2030-verder dan 2050) laten opstellen. Hierbij kan worden ingegaan op de relatie tussen diverse typen CO₂-vrij vermogen, op welke wijze kernenergie inpasbaar kan zijn in de Nederlandse energiemix en kosten-efficiëntie in relatie tot de systeembijdragen van kernenergie waaronder met name minder landgebruik en infrastructuurinvesteringen.

Het onderzoek van KPMG laat ook zien dat het belangrijk is de kennisinfrastructuur in Nederland met betrekking tot regelgeving en mogelijkheden van kernenergie op een adequaat niveau te houden. Dit sluit aan bij een eerdere verkenning dat de kennisinfrastructuur op het gebied van stralingsbescherming en nucleaire kennis in Nederland onder druk staat². Ik wil dan ook bezien op welke wijze de huidige inzet op de nucleaire kennisinfrastructuur kan worden versterkt via bestaande gremia en internationale partijen zodat de optie voor kernenergie in Nederland kan worden opgehouden, in lijn met de reeds opgerichte interdepartementale ambtelijke werkgroep die zich specifiek op dit kennisvraagstuk richt (Kamerstuk 25 422, nr. 271).

Tenslotte wordt in de marktconsultatie ook geconcludeerd dat bedrijfsduurverlenging van Borssele wordt geadviseerd vanuit financiële

² Rapport Naar een Agenda en Platform Nucleaire Technologie en Straling

overwegingen en behoud van kennis. De vergunninghouder van de kerncentrale heeft al laten weten op grond van eerdere studies geen technische belemmeringen te verwachten voor bedrijfsduurverlenging; wél dient hiervoor nog nader onderzoek te worden uitgevoerd, namelijk naar welke investeringen nodig zijn voor bedrijfsduurverlenging (Kamerstuk 2020D35175). Momenteel ben ik aan het verkennen hoe de Kernenergiewet kan worden aangepast om bedrijfsduurverlenging van Borssele mogelijk te maken conform motie van de leden Mulder en Harbers (Kamerstuk 32 813, nr.511).

Ik ga graag met u in gesprek over de uitkomsten van de marktconsultatie van KPMG en de overige hierboven genoemde nadere onderzoeken zodra die zijn afgerond. Uiteraard is het aan een volgend kabinet om verder te besluiten over kernenergie.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
D. Yeşilgöz-Zegerius